

ÜLLE ULLA - otsimata leid

10. novembril saab Estonia teatri kunagine tuntud baleriin Ülle Ulla 80aastaseks. Veel enne "Tuhkatriinu" etendust, 8. novembril toimub Estonia teatri-saalis lugupeetud juubilari austamine.

Marvi Taggo



Juba väikese tüdrukuna polnud Üllat vaja kunagi otsida, sest igal võimalikul juhul võis teda leida omaette tantsimas. Ainult et keegi ei tohtinud tema tantsimist pealt vaadata. "Muusika vist mängis minu sees," mõtiskleb Ülle Ulla.

Mõeldes Ülle Ulla lavarolli-dele, meenub ennekõike Ravelli "Booloro", kus Ülle Ulla tantsib ainsat peategelast, naist, keda saadab 14 meest ning lisaks dirigent puldis. Raamatust "Ülle Ulla" jääb aga meelde üks mõte: Ülle Ulla on otsimata leid.

Ükski teater ei kuuluta ju, et otsib talente. Aga iga algaja puhul lihtsalt loodetakse seda, et ta on andekas.

Ei maksa vist öelda, et Ülle Ullat oli balletilaval huvitav vaadata. Või kuidas rääkida tema tantsitud "Boolorost" või etendusest "Suur võlur armastus", kus partneritena olid laval koos Ülle Ulla ja Ago Endrik Kerge? Neid ballette peab ise nägema, kuid enam pole see võimalik, sest tol ajal neid ei filmitud.

"Esmeralda" Gudule´ist pole aga alles isegi fotot. Helle Tamme raamatus "Ülle Ulla" räägib Inge Pöder sellest rollist, või õieti saamisloost. "Ülle tegi seda vahvalt. Mäletan, et Burmeister andis mulle käsu Üllele järjekord selgeks õpetada. Ise lubas ta, et kui hiljem jälle Tallinna tuleb, puhub rollile "hinge sisse". Õppisime järjekorra ära ja kui Burmeister Üllat nägi, ütles ta: "Missugune haruldane talent!"

Inimesed, kellest võib rääkima jäädagi

Loodetavasti on see inimene lavastaja või lavastajad, kes tantsijat vaata et kõige rohkem kasutavad? "Need la-

val. Need on inimesed, kellest võib jäädagi rääkima."

Tantsijal ei ole sõnu, seda kõnekam on laval nende liigutuste keel.

Mait Agu: "Ülle on väga varakult harjunud mõtlema. Balletitantsija on juba 18aastasena kahepalgeline must-valge luik ja 40aastase-na on ta kas jõudnud oma võimete tippu või on lihtsalt pensionär. Aga Ulla kasutas kõiki temale antud võimalusi ja on kõike teinud huvitavaalt. Ühe raskema draamarolli, "Virginia Woolfi" Martha trumbid mängis kätte Linnateatri väike saal, kus pole vaja omada häält, mis jõuaks kolmandale rõdule. Samas oli trumbiks ka Ülle Ulla plastika, mis sobis hästi alkoholi kütüsis vaevlevale Marthale."

Vaataja toolist tundus Mait Agule, et Ülle Ulla ja partneri Raivo Trassi kontakt laval oli nii kontrastne nagu selle abielupaari elu. "Jälgisin huviga "Woolfi" filmilikku lahen-dust, kus mäng käib tüpaazhi peale," selgitas Mait Agu. Loomulik, et näitlejal esineb aeg-ajalt soov teada saada, milleks ta on võimeline. Kas just selle pärast võttis Ülle Ulla vastu surmrasked draamarolle, nagu seesama "Virginia Woolfi" Martha ja teised purakad rollid?

"Mis puutub soovitud raskesse "Woolfi", siis oli see pea ees sukeldumine," selgitab Ülle Ulla. Tä lisab, et tal

ujunud. "Kuigi olen osalenud erinevates draama- ja telelavastustes, ei pea end näitlejaks."

"Mulle meeldisid Ülle Ulla ja Endrik Kerge, kui nad tantsisid "Virus" varieteelaval, ja Ülle Ulla programmis "Kabaree", nentis Eri Klas. "Ma ei ütle seda mitte sellepärast, et olime pea 20 aastat abielus. Hindan Ülle teatrifanatismi ja seda tema uudishimu, mis elu alati edasi viib. Olen Üllat tema kavatsustes püüdnud ikka toetada ja toetan ka edaspidi."

Sõna tantsija paletil

Öeldakse, et tantsijal ei ole sõnu ja ta teeb üht või teist liigutust, nagu jalad jagavad. „Sellisel juhul ei vii tantsimine kuhugi,“ leiab Ülle, „ega kannu ükski liigutus, millel puudub mõte. Ei saa end laval lihtsalt niisama erinevaid inimsaatusi tantsima panna.“

"Luik sureb laval vaid mõne hetke, aga mida kõike võib nende minutitega öelda artist! Olen lapsena elanud Draamateatris ning alates 18. eluaastast ära vaadanud peaaegu kõik draamalavastused, mida sel ajal mängiti. Ema oli draamateatris masinakirjutaja. Ma nägin, mis on teater, ja lapsena omandatu jäi mind kandma ka edaspidisel teatriteel." Draamateatri lavastustes "Pihlakavein" ja "Kalmistuklubi" mängis Ulla koos Ita Everiga

sutas rolli kujundades ka liigutuste keelt, mis on vahel sõnast isegi kõnekam. "Kalmistuklubis", kuna roll seda võimaldas, ta ka tantsis."

Ülle Ulla õppis ära arvutikasutamise ja on kirjutanud oma loo raamatuks "Terpsichore tiiva all". Raamatu saatesõnas ütleb ta: "Ma ei tea, millal Terpsichore mind märkas. Võib-olla oli see siis, kui ma väikeses lapsevoodis meie imeilusas valges magamistoas oma esimesi õnnelikke imikupäevi veetsin. Usun, et tantsujumalanna on mu elu õnnelikuks teinud."

Pealegi tahtis Ülle, et sellest, mida ta töö kohta head on öeldud, saaksid kuulda ka lapselapsed. "Muidu nad teavad ainult seda, et neil on vanaema, kes muud ei tee, kui ainult norib ja torutab."

Ülle ema oli draamateatris masinakirjutaja, aga kelle-na ta tüdrt näha soovis? "Arstina! See elukutse oli tol ajal moes ja on veel praegu-gi. Aga ema oli ka esimene, kes märkas, mis tütre hing-es ja meeles. Ja mis parata, kui ööd unetud olid, kas lubada või mitte. Aga kuidas ema saigi keelata, sest tema see ju oligi, kes tütre teat-risse viis."

"Olen vanades asjades sorkija."

Ülle Ulla on uurinud vana Estoniat ning mõelnud nende peale, kes seal ringi käisid: ilus primadonna Mari Kamp või siis Endel Pärn, kes steppis rohkem õhus kui maa peal. "Mäletan ka saledat Ilmar Tammurit (hilisemas eas oli Tammur üsna kogukas mees - toim.). Samuti Sulev Nõmmikut, kui ta oli veel lavaelektrik ja hakkas koos Vello Viisimaaga tasapisi lavastustes kaasa tegema. Mäletan noort Georg Otsa, kes "Kõrbelauluga" tüdrukud nii ära võlus, et nad trammipeatases parvena teda imetlesid. Ka mäletan punapäist 10. klassi õpilast Ita Everit, kes juba siis Draamateatris Rozovi Tan-jat mängis ja kelle ümber

veini Bootero, kus Ülle Ulla tantsib ainsat peategelast, naist, keda saadab 14 meest ning lisaks dirigent puldis. Raamatust "Ülle Ulla" jääb aga meelde üks mõte: Ülle Ulla on otsimata leid.

Ükski teater ei kuuluta ju, et otsib talente. Aga iga algaja puhul lihtsalt loodetakse seda, et ta on andekas.

Ei maksa vist öelda, et Ülle Ullat oli balletilaval huvitav vaadata. Või kuidas rääkidagi tema tantsitud "Boolorost" või etendusest "Suur võlur armastus", kus partneritena olid laval koos Ülle Ulla ja Ago Endrik Kerge? Neid ballette peab ise nägema, kuid enam pole see võimalik, sest tol ajal neid ei filmitud.

"Esmeralda" Gudule'ist pole aga alles isegi fotot. Helle Tamme raamatus "Ülle Ulla" räägib Inge Pöder sellest rollist, või õieti saamisloost. "Ülle tegi seda vahvalt. Mäletan, et Burmeister andis mulle käsu Üllele järjekord selgeks õpetada. Ise lubas ta, et kui hiljem jälle Tallinna tuleb, puhub rollile "hingesse". Õppisime järjekorra ära ja kui Burmeister Üllet nägi, ütles ta: "Missugune haruldane talent!"

Inimesed, kellest võib rääkima jäädagi

Loodetavasti on see inimene lavastaja või lavastajad, kes tantsijat vaata et kõige rohkem kasvatavad? "Need lavastajad on olnud Boris Feinstein ja Valadimir Burmeister," kinnitab Ülle. Kes päästab tantsija kõikumise? "Balleti stange. Aga elus see inimene, kes sind toetab. Ma pole sammugi astunud ilma Ingega arutamata. Kolleegidena olime Inge Põdra tihti sama osa peal. Loomulik, et esietenduse teeb vanem ning teenekam. Inge Pöder aga ei kasutanud oma õigusi. Ta oli nooruse poolt. Täna saatust, et olen olnud Helmi Puuriga samal ajal la-

lest võib jaadagi raakima." Tantsijal ei ole sõnu, seda kõnekam on laval nende liigutuste keel.

Mait Agu: "Ülle on väga varakult harjunud mõtlema. Balletitantsija on juba 18aastasena kahepalgeline must-valge luik ja 40aastasena on ta kas jõudnud oma võimete tippu või on lihtsalt pensionär. Aga Ulla kasutas kõiki temale antud võimalusi ja on kõike teinud huvitavalt. Ühe raskema draamarolli, "Virginia Woolfi" Martha trumbid mängis kätte Linnateatri väike saal, kus pole vaja omada häält, mis jõuaks kolmandale rõdule. Samas oli trumbiks ka Ülle Ulla plastika, mis sobis hästi alkoholi küüsis vaevlevale Marthale."

Vaataja toolist tundus Mait Agu, et Ülle Ulla ja partneri Raivo Trassi kontakt laval oli nii kontrastne nagu selle abielupaari elu. "Jälgisin huviga "Woolfi" filmilikku lahendust, kus mäng käib tüpaazhi peale," selgitas Mait Agu. Loomulik, et näitleja esineb aeg-ajalt soov teada saada, milleks ta on võimeline. Kas just selle pärast võttis Ülle Ulla vastu surmraskeid draamarolle, nagu seesama "Virginia Woolfi" Martha ja teise purakad rollid?

"Mis puutub soovitud raskesse "Woolfi", siis oli see pea ees sukeldumine," selgitab Ülle Ulla. Ta lisab, et tal on eluaeg tulnud sukelduda erinevatesse suundadesse ja ta on sealt terve nahaga välja

nud erinevates draama- ja telelavastustes, ei pea end näitlejaks."

"Mulle meeldisid Ülle Ulla ja Endrik Kerge, kui nad tantsisid "Viru" varieteelaval, ja Ülle Ulla programmis "Kabaree", nentis Eri Klas. "Ma ei ütle seda mitte sellepärast, et olime pea 20 aastat abielus. Hindan Ülle teatrifanatismi ja seda tema uudishimu, mis elu alati edasi viib. Olen Üllet tema kavatsustes püüdnud ikka toetada ja toetan ka edaspidi."

Sõna tantsija paletil

Öeldakse, et tantsijal ei ole sõnu ja ta teeb üht või teist liigutust, nagu jalad jagavad. „Sellisel juhul ei vii tantsimine kuhugi,“ leiab Ülle, „ega kanna ükski liigutus, millel puudub mõte. Ei saa end laval lihtsalt niisama erinevaid inimsaatusi tantsima panna.“

"Luik sureb laval vaid mõne hetke, aga mida kõike võib nende minutitega öelda artist! Olen lapsena elanud Draamateatris ning alates 18. eluaastast ära vaadanud peaaegu kõik draamalavastused, mida sel ajal mängiti. Ema oli draamateatris masinakirjutaja. Ma nägin, mis on teater, ja lapsena omandatu jäi mind kandma ka edaspidisel teatriteel." Draamateatri lavastustes "Pihlakavein" ja "Kalmistuklubi" mängis Ulla koos Ita Everiga. Ita Ever: "Ülle on ju tantsija ja mul oli nii huvitav jälgida, kuidas Ülle draamarollis ka-

on vanaema, kes muud ei tee, kui ainult norib ja torutab."

Ülle ema oli draamateatris masinakirjutaja, aga kelle-na ta tüdarta näha soovis? "Arstina! See elukutse oli tol ajal moes ja on veel praegu. Aga ema oli ka esimene, kes märkas, mis tütre hinges ja meeles. Ja mis parata, kui ööd unetud olid, kas lubada või mitte. Aga kuidas ema saigi keelata, sest tema see ju oligi, kes tütre teatrisse viis."

"Olen vanades asjades sorkija."

Ülle Ulla on uurinud vana Estoniat ning mõelnud nende peale, kes seal ringi käisid: ilus primadonna Mari Kamp või siis Endel Pärn, kes steppis rohkem õhus kui maa peal. "Mäletan ka saledat Ilmar Tammurit (hilisemas eas oli Tammur üsna kogukas mees - toim.). Samuti Sulev Nõmmikut, kui ta oli veel lavaelektrik ja hakkas koos Vello Viisimaaga tasapisi lavastustes kaasa tegema. Mäletan noort Georg Otsa, kes "Kõrbelauluga" tüdrukud nii ära võlus, et nad trammipeatuses parvena teda imetlesid. Ka mäletan punapäist 10. klassi õpilast Ita Everit, kes juba siis Draamateatris Rozovi Tanjat mängis ja kelle ümber sosisitati, et sellest tüdrukust saab näitleja."

Aga lapsed mängivad ka oma mängu. Mis mängu mängis Ülle? "Minu mängu nimi oli "Minu mees". Mehed olid mul piltide pealt valitud: Ants Lauter või Artur Koit. Mäletan, kui vaimustunud olin Estonia lauljast Elsa Maasikust, kui temaga "Linnukauplejat" nägin. Joonistasin kodus paberinukkudele kõik Elsa Maasiku kostüümid. Selleks läks vaja roosat ja rohelist värvi."

Kuidas Ülle kankaani kavva jättis

1967.-1969. aastal tantsis Ülle Ulla Leningradi Music-Halli "Olympia" programmis "Pole sinust kaunimat" solistina. Kavalahel, muide, oli tema nimeks märgitud Youlle Ulla.

Programmiga käidi Moskvas, Saksa DVs, isegi Pariisis. Ülle Ulla toonasel partneril Eino Baskinil on need ajad meenutamatagi meeles. Näiteks husaaride tants, kus Ülle Ulla oli teistest rõhkest jala võrra kõrgem nii moraalselt kui ka füüsiliselt. "Kankaan, mida kaua vaeti, jäi kavva tänu Ülle sarmikale esinemisele - temale omane mõõdutunne tegi kõrge komisjoniga oma töö," kinnitas Baskin.